

AUDITO, APSKAITOS, TURTO VERTINIMO
IR NEMOKUMO VALDYMO TARNYBA
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJOS

ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS

DAŽNIAUSIAI PASITAIKANTYS ATVEJAI

Apskaitos ir metodologijos skyriaus vyriausioji specialistė Rūta Vaičaitytė

2024 -03-12

24 VAS „PELNO MOKESTIS“ TAIKYMAS

- ❑ Atidėtąjį pelno mokestį turi skaičiuoti:
vidutinės, didelės ir viešojo intereso įmonės
- ❑ Atidėtąjį pelno mokestį gali pasirinkti skaičiuoti:
mažos, labai mažos ir visos kitos įmonės
- ❑ **Taikomos visos 24 VAS IV – VIII skyrių nuostatos**
 - negalima pasirinkti taikyti standarto nuostatų tik dėl vieno atvejo, kai turi būti apskaičiuojamas atidėtojo pelno mokesčio turtas arba įsipareigojimas;
 - skaičiuojamos visos, o ne tik reikšmingos, atidėtojo pelno mokesčio sumos

ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS (toliau – APM)

- **APM turtas**, tai būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais atgautinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl įskaitomųjų laikinųjų skirtumų ir nepanaudotų mokestinių nuostolių perkėlimo.
- **APM įsipareigojimas**, tai būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais mokėtinos pelno mokesčio sumos, kurios susidaro dėl apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų.
- APM turtas ir APM įsipareigojimas užskaitomi tarpusavyje tada, kai jie yra susiję su ta pačia mokesčius administruojančia institucija.

□ APM TURTAS

APM turtas susidaro dėl:

- įskaitomųjų laikinųjų skirtumų;
- nepanaudotų mokestinių nuostolių perkėlimo.

Įskaitomieji laikinieji skirtumai - tai laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus mažesnis už apskaitinį (ataskaitinio laikotarpio pelną, parodytą pelno (nuostolių) ataskaitoje).

Finansinėse ataskaitose APM turto parodoma tik tiek, kiek tikimasi gauti apmokestinamojo pelno, kuriam bus galima panaudoti įskaitomąjį laikinąjį skirtumą.

**ĮSKAITOMŲJŲ LAIKINŲJŲ SKIRTUMŲ
DAŽNIAUSIAI PASITAİKANTYS ATVEJAI**

▪ Abejotinų skolų sąnaudų pripažinimas

Apskaitoje pagal 18 VAS 57 punktą, jei tikėtina, kad įmonė neatgaus gautinų sumų, pripažįstamas nuostolis dėl vertės sumažėjimo.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną galima atskaityti mokestiniu laikotarpiu atsiradusią beviltiškų skolų sumą, kai ji atitinka PMI 25 straipsnio nuostatas

Pvz.: 20X1m. įmonė pripažino pirkėjų skolų vertės sumažėjimo sąnaudas. 20X1m. šios sąnaudos nemažino apmokestinamojo pelno. 20X2m. buvo surinkti skolų beviltiškumo įrodymai ir apskaičiuodama apmokestinamąjį pelną įmonė galėjo atskaityti beviltiškų skolų sumą.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X2 m.: D. APM sąnaudos ir K. APM turto panaudojimas.

- Įmonės nusistatytas ilgalaikio turto naudingo tarnavimo laikas yra trumpesnis nei normatyvas Pelnų mokesčio įstatymo 1 priedėlyje

Apskaitoje ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis metine nusidėvėjimo norma, kurią įmonė nusistato atsižvelgdama į 12 VAS 56 punkte nustatytus kriterijus.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, įmonės apskaitoje pripažintų nusidėvėjimo sąnaudų suma, viršijanti pagal PMI nuostatas leidžiamų atskaityti nusidėvėjimo sąnaudų sumą, priskiriama neleidžiamiems atskaitymams.

Pvz.: 20X1m. įmonė įsigijo automobilį, kurį planavo naudoti 2 metus ir 20X3 m. parduoti. PMI nustatytas šio automobilio normatyvas 4 metai. 20X1 m. ir 20X2 m. įmonė pripažino automobilio nusidėvėjimo sąnaudas. 20X3 m. apskaitoje užregistruotas automobilio pardavimas.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m., 20X2 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X3 m.: D. APM sąnaudos ir K. APM turto panaudojimas.

■ **Atsargų nuvertėjimo sąnaudos**

Apskaitoje pagal 9 VAS 24 punktą, jei yra patikimų įrodymų, kad atsargų savikaina ataskaitinio laikotarpio pabaigoje yra didesnė už jų grynąją galimo realizavimo vertę, pripažįstamos atsargų vertės sumažėjimo sąnaudos.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas atsargų vertės nukainojimo iki grynosios galimo realizavimo vertės suma negali būti priskiriama leidžiamiems atskaitymams.

Pvz.: Sudarydama 20X1m. nustatė, kad dalies sandėliuose laikomų atsargų galima pardavimo kaina yra mažesnė už jų įsigijimo savikainą. Įmonė pripažino atsargų vertės sumažėjimo sąnaudas. 20X1m. šios sąnaudos negalėjo būti leidžiamais atskaitymais. 20X2 m. šios atsargos buvo parduotos.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X2 m.: D. APM sąnaudos ir K. APM turto panaudojimas.

▪ **Atostoginių kaupinių sąnaudos**

Pagal 31 VAS 16 punktą įmonė turi pripažinti visas sąnaudas, susijusias su numatomu trumpalaikiu atlygiu darbuotojui už mokamą kompensuojamą ne darbo laiką ir ataskaitinio laikotarpio pabaigoje - pripažinti visus įsipareigojimus darbuotojui už kompensuojamą ne darbo laiką.

Pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas, jei darbo užmokesčio suma už darbuotojų uždirbtą atostogų laiką apskaičiuojama netiksliai, ji negali būti priskiriama leidžiamoms atskaitymams.

Pvz.: Įmonė atostoginių kaupinių sąnaudas apskaičiuoja taikydama vidutinį įmonės vieno darbuotojo darbo užmokesčio dydį. Kiekvienam darbuotojui priklausanti išmokėti atostoginių suma apskaičiuojama, kai jis panaudoja atostogų dienas. 20X1 m. skaičiuojant pelno mokestį atostoginių kaupinių sąnaudų suma buvo priskirta neleidžiamoms atskaitymams.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X2 m. ir vėlesniais metais: D. APM sąnaudos ir K. APM turto panaudojimas.

▪ Būsimų darbuotojų mokymo išlaidos

Apskaitoje pagal 13 VAS 14 punktą darbuotojų mokymo išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos patiriamos.

Pagal PMI 13 straipsnio 3 dalies nuostatas skaičiuojant apmokestinamąjį pelną, vieneto patirtos fizinių asmenų, kurie nėra susiję su šiuo vienetu darbo santykiais, mokymosi išlaidos yra kaupiamos iki tol, kol šie asmenys pradeda dirbti vienetu, ir pelno mokesčio požiūriu laikomos ilgalaikiu nematerialiuoju turtu. Pagal PMI 1 priedėlį jam nustatytas 4 metų amortizacijos normatyvas.

Pvz.: Nuo 20X1 iki 20X4 m. įmonė kiekvienais metais moka už fizinio asmens studijas, patirtas išlaidas pripažįsta sąnaudomis, kurias apskaičiuojant pelno mokestį priskiria neleidžiamiems atskaitymams. 20X5 m. fizinis asmuo, baigęs mokslus, pradeda dirbti įmonėje.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1m., 20X2m., 20X3m., 20X4 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X5m. 20X6m., 20X7m., 20X8 m.: APM sąnaudos ir APM turto panaudojimas.

▪ **Nepanaudoti mokestiniai nuostoliai**

Pagal 24 VAS 20 punktą perkeldama mokestinius nuostolius, įmonė gali pripažinti tiek atidėtojo pelno mokesčio turto, kiek būsimaisiais laikotarpiais ji tikisi uždirbti apmokestinamojo pelno, kuriam galės panaudoti nepanaudotus mokestinius nuostolius.

Pvz.: 20X1 m. įmonė patyrė nuostolių. 20X2 m. ir 20X3 m. įmonė uždirbto apmokestinamojo pelno, kuriam sumažinti panaudojo 20X1 m. mokestinių nuostolių sumą.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: D. APM turtas ir K. APM pajamos.

20X2 m. ir 20X3 m.: D. APM sąnaudos ir K. APM turto panaudojimas.

□ APM ĮSIPAREIGOJIMAS

APM įsipareigojimas susidaro dėl apmokestinamųjų laikinųjų skirtumų.

Apmokestinamieji laikinieji skirtumai – tai laikinieji skirtumai, dėl kurių būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais apmokestinamasis pelnas bus didesnis už apskaitinį (ataskaitinio laikotarpio pelną prieš apmokestinimą), parodytą pelno (nuostolių) ataskaitoje)

APMOKESTINAMŲJŲ LAIKINŲJŲ SKIRTUMŲ

DAŽNIAUSIAI PASITAİKANTYS ATVEJAI

■ Plėtros išlaidų pripažinimas nematerialiuoju turtu

Apskaitoje plėtros (tyrimų rezultatų ar kitų žinių taikymo, kuriant naujus produktus prieš pradėdant jų gamybą) išlaidos pripažįstamos nematerialiuoju turtu, jei jos atitinka 13 VAS 31 – 33 punktuose nurodytas sąlygas.

Pagal PMĮ 18 straipsnio nuostatas tuo atveju, kai plėtojimo darbai neatitinka mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) sąvokų, apibrėžtų PMĮ 2 straipsnio 18 dalyje, jų išlaidos priskiriamos leidžiamiems atskaitymams tą mokestinį laikotarpį, kurį faktiškai patiriamos.

Pvz.: 20X1 m. įmonė sukūrė naują gaminį, kurį gamins ir parduos 3 m. Patirtos išlaidos pripažintos nematerialiuoju turtu, nustatytas 3 m. naudingo tarnavimo laikotarpis. Kadangi šios išlaidos neatitiko MTEP sąlygų, visa suma priskiriama 20X1m. leidžiamiems atskaitymams, o amortizacijos sąnaudos nepriskiriamos.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: APM sąnaudos ir APM įsipareigojimas.

20X2 m., 20X3 m., 20X4 m.: APM pajamos ir APM įsipareigojimo sumažėjimas.

ATIDĖTOJO PELNO MOKČIO ĮSIPAREIGOJIMAS

▪ Neatskaitomos PVM sumos, įskaičiuojamos į turto įsigijimo savikainą

Apskaitoje pagal 12 VAS 13 punktą negražinamą PVM įmonė gali įskaityti į turto įsigijimo savikainą.

Apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, pridėtinės vertės mokestis į ribojamų dydžių leidžiamus atskaitymus įtraukiamas vadovaujantis PMI 24 straipsnio 2 dalimi tą patį mokestinį laikotarpį, kurį šis pirkimo arba importo PVM apskaičiuotas.

Pvz.: 20X1 m. įmonė įsigijo ilgalaikį materialųjį turtą, kurio pirkimo PVM neturi teisės įtraukti į atskaitą. Pagal įmonės apskaitos politiką ši PVM suma buvo įskaičiuota į turto įsigijimo savikainą. Šį turtą įmonė naudojo veikloje 4 metus ir skaičiavo nusidėvėjimo sąnaudas. 20X1 m. įmonė apmokestinamąjį pelną sumažino neatskaitomo PVM suma, o kitais metais turėjo neleidžiamų atskaitymų.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: APM sąnaudos ir APM įsipareigojimas.

20X2 m., 20X3 m., 20X4 m.: APM pajamos ir APM įsipareigojimo sumažėjimas.

▪ Ilgalaikio turto balansinės vertės pokytis dėl perkainojimo

Pagal 12 VAS periodiškai perkainojant ilgalaikį materialųjį turtą apskaitoje jo nusidėvėjimas skaičiuojamas nuo naujos vertės.

Pagal PMĮ 17 straipsnio nuostatas apskaičiuojant apmokestinamąjį pelną, leidžiamiems atskaitymams priskiriama tik tokia nusidėvėjimo suma, kuri buvo apskaičiuota nuo turto įsigijimo savikainos

Pvz.: Įmonėje pastatai apskaitomi perkainotos vertės būdu. 20X1 m. įmonė nustatė, kad pastato tikroji vertė didesnė už jo balansinę vertę. Apskaitoje užregistruojamas pastato vertės pokytis bus pripažįstamos nusidėvėjimo sąnaudomis. 20X2 m. ir kitais metais, skaičiuojant pelno mokestį, nusidėvėjimo sąnaudų suma, apskaičiuota nuo vertės padidėjimo, bus neleidžiami atskaitymai.

Apskaitoje pripažįstama:

20X1 m.: pastato vertės pokytis ir APM įsipareigojimas / perkainojimo rezervas.

20X2 m. ir kitais metais: APM pajamos ir APM įsipareigojimo sumažėjimas.

ATIDĖTOJO PELNO MOKESČIO KOREGAVIMAS

❑ Dėl pelno mokesčio tarifų pasikeitimų ateityje

Pagal 24 VAS 28 punktą apskaitoje užregistruotas atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas arba atidėtojo pelno mokesčio turtas koreguojami, atsižvelgiant į naujus mokesčio tarifus ir ateinančių ataskaitinių laikotarpių, per kuriuos šie tarifai bus taikomi, trukmę.

❑ Dėl būsimų ataskaitinių laikotarpių apmokestinamojo pelno

Pagal 24 VAS 30 punktą kiekvieną kartą sudarydama finansines ataskaitas įmonė turi peržiūrėti ir iš naujo įvertina atidėtojo mokesčio turtą. Jei būsimaisiais ataskaitiniais laikotarpiais nesitikima gauti tiek apmokestinamojo pelno, kad būtų galima panaudoti visus nepanaudotus mokestinius nuostolius, atidėtojo mokesčio turtas sumažinamas arba nurašomas.

PATEIKIMAS FINANSINĖSE ATASKAITOSE

- ❑ Atidėtojo pelno mokesčio turtas parodomas balanse, kaip ilgalaikis:
str. A. „Kitas ilgalaikis turtas“
 - ❑ Atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas parodomas balanse, kaip ilgalaikis:
str. F. „Atidėjiniai“
 - ❑ Atidėtojo pelno mokesčio sąnaudos arba pajamos parodomos pelno (nuostolių) ataskaitoje kartu su pelno mokesčio sąnaudomis:
str. „Pelno mokestis“
-

Daugiau informaciją galite rasti šiuo adresu:

<https://avnt.lrv.lt> skiltyje:

Veiklos sritys / Apskaita /